

50. Tiistaina 9 päivänä toukokuuta 1989

kello 17.40

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta 1325

Hallituksen esitys n:o 13
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 3

Esitellään:

2) Hallituksen esitys n:o 62 Neuvostoliiton kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja molemminpuolista suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 1327

3) Hallituksen esitys n:o 63 Ruotsin kanssa kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä ”

4) Hallituksen esitys n:o 71 laeiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain 10 §:n ja leimaverolain 10 §:n muuttamisesta ”

5) Hallituksen esitys n:o 66 laiksi leimaverolain 4 ja 10 §:n muuttamisesta .. ”

6) Hallituksen esitys n:o 68 laiksi polttoaineverosta annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta ”

7) Hallituksen esitys n:o 67 laiksi suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavista markkinoimismaksuista annetun lain muuttamisesta ”

8) Hallituksen esitys n:o 69 laiksi lan-
noiteverosta annetun lain 4 §:n muutta-
misesta ”

Siv.

9) Hallituksen esitys n:o 72 laiksi liike-
vaihtoverolain 18 §:n muuttamisesta. 1327

10) Hallituksen esitys n:o 75 laiksi
maatilalain 5 ja 52 a §:n muuttamisesta. .. ”

11) Hallituksen esitys n:o 78 laiksi
kansaneläkelain muuttamisesta ”

12) Hallituksen esitys n:o 76 tieliiken-
teen tietojärjestelmää koskevaksi laiksi
sekä ajoneuvojen rekisteröintiä koske-
van lainsäädännön muuttamisesta ”

13) Hallituksen esitys n:o 70 laiksi
Otaniemen sähkölaitoksen omaisuuden
myymisestä Espoon Sähkö Oy -nimiselle
osakeyhtiölle ”

14) Hallituksen esitys n:o 77 laiksi
eräiden asuinrakennusten luovuttamisesta
Rautatieasunnot Oy, Järnvägsbostäder
Ab -nimiselle osakeyhtiölle ”

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Pe-
sälä.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä olevik-
si ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen
täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi elinkeinon harjoittamisen oi-
keudesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 13
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 3

Toinen varapuhemies: Käsittelyn
pohjana on liikennevaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Saari: Herra puhemies! Nyt ensimmäisessä käsittelyssä oleva hallituksen esitys n:o 13 elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 22 §:n muuttamisesta koskee ammattimaisen moottoriajoneuvoliikenteen taksanvahvistusmenettelyä. Nyt voimassa olevan säännöksen on tulkittu tarkoittavan sitä, että kaikki merkittävimmät taksat tulisi vahvistaa. Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä sen sijaan ehdotetaan, että valtioneuvosto päättäisi, mitkä taksat ovat liikenneministeriön vahvistettavien muiden taksojen jäädessä näin vahvistusmenettelyn ulkopuolelle, ja ne olisivat liikenteenharjoittajan vapaasti hinnoiteltavissa.

Merkittävimmät liikenneministeriön tähän saakka vahvistamat taksat maantieliikenteen osalta ovat olleet seuraavat: tavaraliikenteen, linja- sekä tilausliikenteen taksat sekä matkavarataksat, linja-autoliikenteen taksat niin linjaliikenteen, tilausliikenteen kuin matkatavaran kuljetuksenkin osalta, taksien taksat, invataksien taksat, sairausautotaksat sekä YTV:n, Helsingin, Espoon, Kauniaisten, Vantaan, Turun ja Tampereen sisäisen liikenteen taksat.

Tavaraliikenteen ja linja-autojen tilausliikenteen osalta kilpailu on valiokunnan saaman selvityksen mukaan painanut todellisuudessa noudatettavat taksat yleisesti noin 10–30 % vahvistettujen taksojen alapuolelle, joten taksan vahvistusmenettely on käytännössä lähestynyt byrokratiaa lisäävää turhaa muodollisuutta. Samoin on ollut tilanne edellä lueteltujen suurten kaupunkien liikennelaitosten osalta. Kaupungit ovat tehneet liikennelaitostensa taksoista poliittisia päätöksiä, joita vahvistaessaan ministeriö on joutunut usein tukeutumaan Linja-autoliiton tietoihin alan kustannuskehityksestä. Koska kaupunkien päättämiin taksoihin puuttuminen olisi osittaista puuttumista myös kaupunkien talouteen ja myös näiden kaupunkien kunnalliseen itsehallintoon, on taksanvahvistus siltäkin osin ollut lähes muodollisuus.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vahvistuksen piiriin on tarkoitus toistaiseksi jättää ainakin seuraavat taksat: linja-autojen linjaliikenteen taksa sekä tilausliikenteen taksa säännöllisten koululais- ja työmatkakuljetusten osalta, samoin taksien ja invataksien taksat sekä sairausautojen taksat. Sen sijaan tavaraliikenteen taksat kautta linjan ja linja-autoliikenteen taksat yksittäisen tilausliikenteen osalta olisivat vapautumassa.

Esitystä käsitellessään liikennevaliokunta on saamiensa selvitysten valossa päättänyt pitää tämän esitettyä taksanvahvistusmenettelyn kevennystä tarkoituksenmukaisena. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että hallitus tarkoin seuraa vahvistuksesta vapautuvien taksojen kehitystä erityisesti alueilla, joilla kilpailua on vähän tai joilla toimii vain yksi yrittäjä. Jos näissä seurauksena on kohtuuton taksojen nousu, tulisi valiokunnan käsityksen mukaan hallituksen käyttää valtuuksiaan ja palauttaa tällaiset taksat uudelleen vahvistuksen piiriin.

Vaikka valiokunta periaatteessa esityksen on valmis hyväksymään ja esittää sen hyväksymistä, on jälleen kerran kuitenkin syytä arvostella ja hämmästellä lain valmistelun teknistä tasoa. Kun taksanvahvistusta koskevassa pykälässä, siis 22 §:ssä, säädetään myös lääninhallituksen tehtävistä ammattimaista henkilöliikennettä koskevien ohjesääntöjen vahvistajana, oli lakiteksti hallituksen esityksessä kuin suoraan joltakin sotia edeltäneeltä aikakaudelta. Siinä puhutaan pika-ajureista, moottorilla varustetun ajoneuvon kuljettajista ynnä muista sellaisista nykysuomenkieleen tottuneelle kansalaiselle täysin käsittämättömistä määritelmistä. Valiokunta onkin kirjoittanut mietinnössään koko käsiteltävänä olevan pykälän uudelleen, voisi sanoa nykysuomenkielelle käännettynä. Varsinaista asiaa me emme ymmärtääksemme olleet muuttamassa, mutta halusimme sen nykysuomalaiselle ymmärrettävään muotoon, ja liikenneministeriöstä saamamme tiedon mukaan ministeriöllä ei myöskään mitään tätä muutosta vastaan ole. Valiokunta mietinnössään ehdottaa,kin kyseistä pykälää hyväksyttäväksi seuraavassa muodossa:

”Valtioneuvosto päättää, mitkä ammattimaisen moottoriajoneuvoliikenteen taksat on vahvistettava. Taksat vahvistaa liikenneministeriö.

Lääninhallitus vahvistaa henkilöautolla harjoitettavaa ammattimaista moottoriajoneuvoliikennettä koskevat ohjesäännöt. Ennen asian ratkaisemista lääninhallituksen on kuultava kunnallista viranomaista ja varattava liikenteenharjoittajien edustajille mahdollisuus lausunnon antamiseen.”

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan

2) Hallituksen esitys n:o 62 Neuvostoliiton kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja molempuolista suojelua koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

3) Hallituksen esitys n:o 63 Ruotsin kanssa kunnallisveron saamatta jäämisen korvaamisesta eräissä tapauksissa tehdyn pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä

valtiovarainvaliokuntaan

4) Hallituksen esitys n:o 71 laeiksi moottoriajoneuvoverosta annetun lain 10 §:n ja leimaverolain 10 §:n muuttamisesta

5) Hallituksen esitys n:o 66 laiksi leimaverolain 4 ja 10 §:n muuttamisesta

6) Hallituksen esitys n:o 68 laiksi polttoaineverosta annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalta

7) Hallituksen esitys n:o 67 laiksi suurilta kana- ja sikatalousyrityksiltä kannettavista markkinomismaksuista annetun lain muuttamisesta

valtiovarainvaliokuntaan

8) Hallituksen esitys n:o 69 laiksi lannoiteverosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

9) Hallituksen esitys n:o 72 laiksi liikevaihtoverolain 18 §:n muuttamisesta

maa- ja metsätalousvaliokuntaan

10) Hallituksen esitys n:o 75 laiksi maatilalain 5 ja 52 a §:n muuttamisesta

sosiaalivaliokuntaan

11) Hallituksen esitys n:o 78 laiksi kansaneläkelain muuttamisesta

liikennevaliokuntaan

12) Hallituksen esitys n:o 76 tieliikenteen tietojärjestelmää koskevaksi laiksi sekä ajoneuvojen rekisteröintiä koskevan lainsäädännön muuttamisesta

valtiovarainvaliokuntaan

13) Hallituksen esitys n:o 70 laiksi Otaniemen sähkölaitoksen omaisuuden myymisestä Espoon Sähkö Oy -nimiselle osakeyhtiölle

14) Hallituksen esitys n:o 77 laiksi eräiden asuinrakennusten luovuttamisesta Rautatieasunnot Oy, Järnvägsbostäder Ab -nimiselle osakeyhtiölle

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi torstaina kello 13. Kyselytunti on samoin ensi torstaina kello 17.

Täysistunto lopetetaan kello 17.52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola

